

## M A G Y A R K U R I R

Bétsből, Kedden, December' 21-dikén 1819.

## Nagy Britannia.

*Parlamentumi vetelkedések:* — Lord Lansdown azon jóvallását, hogy meg kell a' nemzet' állapotját, nevezetesen a' manufaktúrás kerületekben folyó lármázásoknak okaikra nézve, vizgáltatni, mellyet ő Nov. 30-dikán a' felső ház' elejébe terjesztett, ily szovakkal támoszgatta: Nem elég úgy mond tsak annyit mondani, hogy itt vagy amott lázzasztó mesterkedések 's mozgások történtek; fel kell ezeknek az okát keresni; meg kell vizgálni, miért olvassa a' nép ily örömet a' lázzasztó és oltsárló irásokat? miért nem bizik Magistratusaihoz? Ugy látszik, hogy erre ötlet az inségek kényszerítik; minthogy a' magokat jobbanbíró szántóvető kerületekben a' *Radikalismusnak* nincsen ily nagy kelete. Nem jó lenne - é tehát az inségek enyhítésén iparkodnunk, 's az élelemre elkerülhetetlenül megkivántató tárgyak' taksáját milyenné lett már ma a' théa is, alább szállítanunk? Osztan miért engedték-meg Ministereink két 's három esztendő alatt ily sok motkolódó irásoknak büntetlenül lett kiadattatását, holott a' fennálló nyomtatási szabadság' törvényeinek használása által meggátolhatták volna.“ — *Marquis Wellesley*: „Ezen jóvallás nem ezen időbe' való; a' Ministerek nem a' nép ellen akarják az ajánlott öt eszközöket fordítani, hanem a' revolúzióon dolgozó koborlók ellen.“ — *Grenville*: „A' revolúziós lelket nem a' mosta-

ni elkerülhetetlen inségek elevenítették-fel nállunk; más régi dolgokban kell ennek fundamentumát keresnünk; *Jacobinus* lélek ez, 's ennek elnyomásán éppen oly hathatósan és sietséggel iparkodnunk kell, mint 1793-ban cselekedtünk.“ — *Lord Grey*: „En a' Parlamentumnak mérsékelt és okos reformálását első és egyedül való módnak tartom arra, hogy a' köztünk uralkodni kezdett békételenkedés' okainak kútfejeihez juthassunk 's rajtok segíthessünk.“ — *Lord Liverpool*: — „A' mi manufaktúrás kerületeinknek inségeik tulajdonképpen a' mi jó állapotunkból veszik származásokat, azért, hogy mincutánna kereskedésünket és industriánkat a' legfelsőbb gráditsra vittük volna, akkor az (háborus) idők hirtelen megváltoztak, 's azolta nem adhatunk-el oly sok holmit, mint addig. De ezt a' bajt nem tsak mi érezzük. Még nállunknál is jobban érzik ezt az Északi Amerikaiak, pedig az ő Egygyesült Státusaik egészszen azon principiumok szerint kormányoztatnak, mint a' mi Reformálóink szeretnék, hogy Anglia kormányoztatnék; ott nintsen Király; ott a' papokat nem fizeti a' Státus; ott nincsen tized (dézma, decima); ott a' nemzeti képviselő' talpköve az egyenlőség. De kissebbek-é, kevesebbek-é még is most az ő bajlodásaik, inségeik, mint a' miéink? Az is megjegyzést érdemel, hogy az utolsó 60 esztendő alatt lakosaink' száma nyagyobbra nevedett, mint az előtt 6 századok



alatt; pedig éppen ezen idő alatt történt, hogy makhinainknak megszaporo-  
dása 's tökéletesebbülése miatt a' kézi munka megkevesedett. A' mi végezetre azt illeti, hogy a' Ministerek miért nem akadályoztatták meg a' lefolyt esztendő alatt a' sok lázszító irásoknak kijövetelét, 's miért nem üldözték keményebben azoknak kiadójit 's elterjesztőjit? annak az az oka, hogy törvényeink szerént, az efféle perek felettébb terhesek, és sok esetekben még érdeklenni se' engedik a' való-  
ságos bünösöket. Az Országlószék most éppen ezen fontos tárgyal foglalatosko-  
dik; a' törvényeknek azon mekhanizmu-  
sa; a' melly 200 esztendő előtt jó volt, most nem használható." — A' vetekedésnek voksolás vetvén véget, a' Lord Lansdown jóvállása vissza vettetett; pártját csak 47 - ten fogták, ellene 178 - czan voltak. — Így járt ezen jóvállás az alsó házban is, a' hol 150 pártfogóji, 's 323 ellenzőji találtattak.

\* \* \*

Summázatja azon öt Eszközöket illető vetekedéseknek, mellyeket a' Ministerek Nov. 29-dikén a' Radikálisoknak mesterkedéseik ellen a' két házak' elejébe terjesztettek: — Háromszor kell minden Jóvállásnak felolvastatni, hogy törvényé lehessen. Ezen öt Eszközöknek első felolvastatása csendesen véghez ment. Az Ellenző - rész, csak annyiban mondott ellenek, hogy tagadta, hogy szükségesek volnának: ha pedig szükségesek, hiba, hogy a' Ministerek a' fennálló törvényeknek megnemtartatása által a' fenyegetődző veszedelmeket ily grádicsra emelkedni megengedték. — Lord *Kastlereagh* két óráig tartott beszéddel fejtegette ki azon okokat, mellyek a' Ministereket ezen eszközöknek jóvállására indították: A' valódi szabadságot, úgy mond ő, fenn nem tarthatjuk, ha a'

vakmerő bátorságot meg nem zabolá-  
zuk. A' kérelemkészítést 's köz jó felett való tanácskozást illető jus egészen semmivé tétetődne, ha minden ily végre tartandó gyűlés oly lármás természetű lehetne, hogy a' Magistrátusoknak 's a' politziai katonáknak mindenkor ki kellesék állani vigyázatra. Minden ilyen gyűléskor bezárni kéntelenitessenek - é kereskedőink a' magok boltjaikat? Mindenkor oda hagyhassák - é a' munkások a' fábrikákat, valamikor csak ez vagy ama' koborlónak vagy bolondnak eszibe jut, hogy közönséges gyűlést hívjon össze? A' katonai titkos gyakorlások 's az elrejtett fegyverek' tartása oly visszaélések, mellyeket a' Constitutzióknak semmi cikkelyei által nem lehet menteni; az ezek ellen jóvallott eszközök azonban nem is az egész Országot, hanem csak a' fábrikás kerületeket illetik; a' nyughatatlankodás csak ezekben uralkodik; a' szántóvető vidékek, valamint Irlandia is, tsendességben vagynak. A' nyomtatási szabadság valósággal a' mi palládiumunk; polgárainknak birni kell azzal a' szabadsággal, hogy minden közönséges állapotunkat tárgyazó kérdéseket közönséges vizsgálás alá vonhassanak: de azonban a' visszaélés itt is semmivé tonné a' szabadságot, ha az eddigvalónál keményebb büntetésekkel nem büntetődne. Ezután is meg lesz az, a' mi a' nyomtatási szabadságot fenn tartja, úgymint a' Censurától való szabadság, és az Esküdtek által való megítéltetés. Végezetre nagyon szükséges, hogy a' törvénynek zálloga legyen, azért, hogy végrehajtatása elől ne vonhassa el magát a' bünös; eddig a' formálítások és mesterkedések módokat szolgáltatnak a' bünösnek arra, hogy perének sullyát másfél esztendeig is elhalogattathassa 's végre egészen el is kerülhesse: pedig az olyan igazságtétel, melly nem elég frissen folytattatik, igaz-



ságtalansággá leszen a' társaság' több tagjaira nézve."

A' felső házban December 2.-dikán kezdődtek el az ezen Eszközöknek elővetetetését illető jóvállásoknak második felolvasatása felett folytatott vetekedések. Midőn Lord Sidmouth ez úttal különösen a' fegyverben való titkos gyakorlásoknak megtiltatását 's az elrejtett fegyvereknek a' lakosok' házaiknál való megkerestethetését, egy szóval a' házaknál való vizsgálódhatást jóvállotta volna, egyebek közt ezen nevezetes megjegyzést is hozzá tette szavaiboz: —

„Hozzá, úgy mond, kevés napok alatt újabb tudósítások érkeztek affelől, hogy nagyon fontos indító okok legyenek arra, hogy ezen eszközzel való élehetésnek meghatározásával sietni keljen. Azt bizonyítják tudni illik ezen újabb tudósítások, hogy a' katonai tilalmas gyakorlásokat némelly kerületekben még az eddigvalónál is sokkal tüzesebben kezdik folytatni, mint eddig, és hogy a' lázasztók minden iparkodásaikat arra fordították, hogy mennél-több fegyverre tehessenek szert."

Több Lordok is beszéltek ekképpen. Minnyájok azt erőssítették, hogy hozzájok oly tudósítások érkeztek, mellyekből a' látszik, hogy némelly Északi Grófságokban már fegyveres felzúdulásra való készülétek tétettetnek — Herczeg Sussex kinyilatkoztatta, hogy ámbár ő nagyobbadon mindenkor az Ellenkező-rész mellett a' Ministerek ellen szokott voksolni, most csakugyan pártját fogja ezeknek, a' jóvállott eszközökre nézve, éppen azt az egygyet kérvén - ki magának a' Ministeri résztől, hogy ez szünnyék-meg azzal vádolni az Ellenkező-részen lévőket, hogy ők a' Radikálisoknak barátjaik volnának; mert nem lehet mindent, ki a' Ministereknek jóvállásaikat

olykorolykor ellenzi, a' Státus' ellenségeinek tartani: — Ezen ülésben minden megoszlás nélkül helybe hagyták a' felső ház' tagjai a' Ministerek által jóvállatott eszközöknek elővetetetését. —

Az alsó ház Dec. 3.-dikán reggeli 4 óra felé végezte el ülését. Addig mindtsak a' lázasztó gyűléseket illető Jóvállás felett folytatta vetekedéseit. A' vetekedések' resultatuma itt is a' Ministereknek kedvezett. Az ő Jóvállásoknak 351 votumok fogták pártját 128 ellen.

Egy Londoni tudósító azért panaszkodik, hogy a' Ministérium igen nagyon siet a' Parlamentum házaiban a' jóvállott eszközöknek meghatározatásával, éppen, mint ha egy napi időhaladástól függene a' Státusnak felfordulása, holott a' most kérdésben forgó tárgyak oly fontosok, a' milyeneknél fontosabbak sok esztendőktől fogva nem fordultak elé a' Parlamentumban. A' Ministeri rész szüntelen csak a' veszedelemnek közel-létét emlegeti: az Ellenkező-rész ellenben nem akarja a' veszedelmeknek sem ily nagyságát sem ily közel-létét látni, 's minden módon tsendesíteni iparkodik a' megrémült indulatokat: de hiába iparkodik, mert mind két háznak nagyobb része hiszi, hogy a' Radikálisok oda akarják a' dolgot vinni; hogy minden vagyon felosztattassék, 's a' nemzeti adósság semmivé télettessék, mellyet a' Parlamentum' tagjai az elejükbe terjesztett irásokból már jól által látván, nem tsuda, hogy ezen veszedelmek ellen jóvállató minden eszközet ily nagy sietséggel meg-erössitenek, tsak hogy ekképpen vagyonaikat bátorságossá tétettelve lenni tudhassák. Ezen természeti érzékenység nem is érdemel gyaláztatást; senki se' nézi jó szívvvel a' maga' vagyonát felprédáltatni — csak a' meg ne essék valamiképpen, hogy a' Ministerek önn' hatalmok' neveltetése végett ne nagyítsák a' dolgo-



kat, mert tagadhatatlan az, hogy a' jóvállott eszközök az Anglus nemzetnek legbecsesebb jussait fogják megfélegesíteni. Valyon nem jó lenne - é egy ily gyűlésnek, a' milyen ez a' Parlamentum, ily nagy tárgyak felett való tanátskozásban egy kevéssé megállapodni; mert ha nem telyes nemzeti elgyengülést is, de legalább nagy gondolatlanságot jelent egy nemzetnek jussait, mellyet ősei szereztek, egyenként eltörlni, 's több effélék. — Sokáig így folytatván okoskodásait ezen író, végre ily hasonlatossággal világosítja az Anglusok' mostani állapotját: Ha, úgy mond, egy szép virágos fáról a' virágokat egyenként, 's azután a' zöld élő ágokat leszedegetitek, nem soká kopszon és elszárodva fog elöttetek állani a' kihalt csutka."

Más tudósító annak megmutatására, hogy nem ok nélkül sietnek a' Ministerek a' jóvállott eszközöknek megerössítettével, némelly megjegyzéseket hord-fel, mellyeket a' felső házban némelly Lordok arról tettek, hogy némelly Grófságokban mennyire mentek már a' Radikálisok a' fenyegetődzéssel. Lord Strathmore, a' Durhami Grófság' Lord-Lieutenantja azt mondotta, hogy keveset mond, ha azt mondja, hogy a' Tyne és Wear vizek' partjain több mint 15 ezer Szénégetők volnának a' rebellálásra öszszegyülekezve, a' kiktől ha a' fegyvert el nem veszik 's elejekbe gátat nem tesznek, féltő, hogy közönséges támadás ne legyen a' következése. — Lord Northumberland, a' hasonló nevű Grófság' Lord-Lieutenantja pedig azt erőssítette, hogy a' Tyne és Wear vizek között, magoknak ezen nyughatatlanoknak nyilatkoztatásaik szerint, mellyekről a' Lord Ur most újabban vette a' tudósításokat, száz ezerre is telik azon fegyvereseknek a' száma, kik a' felkelés-

re készen állanak. — Végezetre azt is mondotta Lord Strathmore a' felső háznak Decemb. 2-dikán tartatott ülésében, hogy ő azon reggel vett tudósítást abból a' kerületből, melyben lakása van; 's néki azt írják, hogy onnét a' nyughatatlanok miatt már két tisztviselői személyek el kellett távozni, a' kik házaikat 's vagyonaikat oda hagyván familiáikkal egygyütt Neukastelbe vették futásukat — „és én, mihelyest ma ezen tudósítást vettem (így végzi szavait a' nevezett Lord) azonnal minden lépéseket megtettem, hogy engedelmet nyervén, lakhellyemre, a' melly veszedelemmel fenyegettetik, sietve elútozhassak — hogy, a' veszedelem magam' helyemen találjanak."

„Ily emberekre van, így kiált-fel a' Ministeri Kurir, szüksége Angliának! ilyen emberek fogják őtet megtartani! oly emberek mondom, a' kik mikor szólnak tselekesznek is; és a' kik a' veszedelem' idején nem azon iparkodnak, hogy az Országlószéknek és népnek erejét benávé tegyék."

Lord Kastleareagh is arról tudósította ugyan ekkor az alsó házat, a' miről Lord Strathmore és Northumberland a' felsőt, hogy tudniillik az Ország' Északi Grófságaiban fegyveres népgyűlések tartatnak. — Dec. 3-dikán tovább való vetekedés nélkül meghatározta a' felső ház, hogy Angliának hét, és Skotziának két megnevezett Grófságaikban, a' Magistratusok a' rossz czéllal elrejtett fegyverek után vizsgálódásokat tétethessenek, 's a' népnek magát titkon fegyverben gyakorolni szabad ne legyen.

#### Frantzia Ország.

A' Frantzia Követek kamarája még Decemb. 8-dikán is semmi törvényhozási



munkához nem fogott volt; mind csak a' maga organizálásával bajlódott, 's már csak ebben is nagyon kimutatták egymás ellen való tüzeskedéseket a' két fő részek, tudniillik a' Jobb és Bal-oldal. Sok vetekedés után Elölülőnek választott Ravez, a' Jobb oldalról. Vice-Elölülőknek: *Laine, Courvoisier, Bellart,* és *Villele*. — Már egyszer említettük, hogy melly sok vetekedésnek volt tárgya ezen kamarában Abbè Gregoire, az Isere departament' 4-dik képviselője. A' Ministeri rész és a' Jobb-oldal mindent elkövettek, hogy ötöt a' Követek között kizárhassák, a' Liberálisok pedig, hogy magok közt megtarthassák. Példásan kikelték valamint ezek mellette, úgy amazok ellene. Az ellenkezők ötöt két tekintetből támogták-meg; *először*, hogy az Isere-departament, általhágta a' törvényt, mikor ötöt a' maga képviselőjévé választotta. T. i: Néki 4 képviselőt kellett választani. A' törvény azt tartja, hogy, ha kettő a' négyek között idegen departamentom béli lakos, a' más kettőnek helybélinek kell lenni. Az Isere-departament ezeket választotta vala: Savoye Rollint, Nantesi Francoist, Sappeyt, és Gregoirét (ezt 4-diknek); már pedig a' négyek között csak az első az Isere-departamentbéli lakos; a' három utolsók nem odavalók, egygyiknek tehát, még pedig az utolsónak, ki kellett maradni. Ez Abbè Gregoire. Ezen tekintetet elégségesnek tartották a' Középpont és a' Bal-oldal arra, hogy Gregoire a' Követek között kimaradjon, 's már csak a' volt hátra, hogy voksolás alá botsáttassék a' kérdés: hanem a' Jobb-oldal lármázni kezdett, azt mondván, hogy van még egy más nagyon nevezetes tekintet, a' melyre nézve Gregoire soha a' képviselők' seregébe be nem botsáttathatik. Ez erköltsi tekintet. A' méltatlanság.

Azt kívánták a' Royálisták, hogy a' kérdést úgy kell feltenni: Hogy kizsoritódjék-e Gregoire a' követek között ezen két tekintetből, *először*, hogy az ő választatása nem törvényes, *másodszor*, hogy méltatlan a' képviselőségére? —

Ezen tárgy oly nagy lármára adott Dec. 6-dikán a' Követek' kamarájának alkalmatosságot, a' milyenre a' Királynak visszaállittatásától fogva még csak egyszer emlékeznek. A' mennyi Orátor a' kamarának jobb és bal-oldalán 's Centrumán jelen volt, a' mind egyszersmind akart beszélni. *Laine* az Orálószékbe felszaladván beszédet akart tartani: de letorkolták, vagy reá se' néztek. Az Elölülő felkiáltott: Uraim! Kérem az Urakat, viseljék magokat csendesen; tartsák-meg azt a' méltóságot, mellyel ezen kamara' tanátskozásainak Frantzia Ország és Europa' szemei előtt birni kell. — Erre se' ügyelt senki; a' Jobb-oldal így kiáltozott *Lainéhez*: beszéljen az Ur! beszéljen! — A' Bal-oldal ellenkezőt kiáltozott. Az Elölülő beszélni kezdett: Uraim! az Isere-departament' választása a' 4-dik Követre nézve nem állhat-meg két okokra nézve; egygyikért, hogy nem törvényes, másikért, hogy maga a' választott személy (Gregoire) méltatlan, — Erre a' Bal-oldal ismét kiáltozni kezdett, hogy nem igaz; és a' Biztosság is csak az első okra nézve kívánja Gregoárt kizsorittatni. — A' Jobb-oldalról azt kiáltották, hogy akár mit kíván a' Biztosság, még is vitatás alá kell a' dolgot botsátani. *Laine* Ur! beszéljen az Ur! az Elölülő Ur pedig tegye-fel a' kalapját, és csengessen! hogy halgasson-el minden. — Az Elölülő engedelmeskedett; feltette egy kisség a' kalapját, de ismét hirtelen lekapta, csengetett is egy kicsit, de senki se' ügyelt reá; a' láрма éppen úgy folyt, mint addig. —



Ennek a' lármanak vége nem lett addig, míg az Elölülő az ülést félbe nem szakasztotta és a' kamara' tagjait nyugodni egy óráig a' Biztossági Cancellariákba nem küldötte. — Ezen orának eltétele után ismét öszszegyülekezvén a' Kövevetek a' szalába, Lainé ismét első volt az Orálószeken, a' midön már meg se akadályoztathatták a' Liberálisok, bár mi nagyon iparkodtak rajta, hogy beszédét el ne olvashassa, melly a' Centrumtól és Jobb odaltól nagy érzékenységgel, a' Bal-oldaltól pedig nagy felindulással halgattatott. — (A' többi következik.)

### Északi Amerika.

Az Egygyesült Státusoknak azon meszszenézö plónumjokról, mellyet ök Nyugot-északra végrehajtani iparkodnak, röviden néhányszor emlekeztek az ujság-levelek. Most ismét közlenek egy tudósitást, melly minden előbbenieknél környülállásosabban és valódibban előadja ezen fontos tárgyat: — „Az 1819-dik esztendőnek 30-dik napja (így szöll a' tudósító,) nevezetes időszak kezdetének fog az Egygyesült Státusok' jövendöbélü történetirásaikban tartatni. Ezen napon indult-útnak észak felé egy idevaló Stutzos Batalion, melyre egyenesen a' van bizva, hogy az Észak nyugoti vidékeken, oly meszsze mint csak lehet, magának megtelédésre való helyet választván, azon iparkodják: először, hogy az Anglusoknak eddig Kanadából folytatott határnélkülvaló börkereskedéseket, mérséklett batárok közzé szorítsa, másodszt, hogy azon nyereséget, mellyet az Anglusok ezen kereskedés által magoknak, az Indusoknak a' Csandestengerig terjedő végbetetlen vidékeikről hajtottak, esztendőnként legalább egy millió tallerről alább szállítsa, ezen nyereséget az

Amérikaiak' részére hajtsa, 's hogy eszszérént harmadszor még azon befolyásnak útjait is, mellyek az Anglusok előtt, innét, ezen Indus nemzetektől az Egygyesült Státusokhoz nyilván lehettek, kettévágja. Az expeditziónak vezérlése *Talbot* nevü Oberstlieutenántra bizattatott. A' vezérlése alatt lévő Batalion' 300 köz Stutzosokból, három Kapitányokból és öt Hadnagyokból áll; a' Kapitányok' névei, *Martin, Magu, és Riley*; a' Hadnagyoké, *Shade, Clarke, Kavenaugh, Fields, és Smith*. Ezen egész végbetetlen útat vizen teszik; a' hajón, mellyen mennek, mindent visznek a' mi szükséges, de utánnok is fognak vinni: és így semmi fogyatkozást nem szenvedhetnek, minthogy ha az utánnok evező szállitványok vagy egyszer talám elkésnének, vagy elmaradnának, akkor ahoz fognak nyulni, a' mit magokkal a' hajón vittek. Utjokat egész addig a' pontig a' Missouri vizen teszik, hol a' Sárgakő-viz (Yellon Stone River) abba belé szakad. Ezen pontra kiszállván, itt egy erősséget építenek, 's abba az említett Batalion beszállván, örzőszolgálatot tesz benne. Hanem, minthogy ezen útat a' vizen felfelé kell tenni, 's arra, hogy ezen helyig érkezni lehessen, 6 hónapok kivántatnak, az idén pedig ezeken a' vidékeken, azután, hogy az expeditzió utnak indult legtöbbet csak két hónapot útozhatott, tehát oly rendelés adatott elejébe, hogy két hónapmulva állapodjék meg, a' viz mellé szálljon ki, ott deszkákból építsen kajbákat, 's a' telet így töltvén el, tavasszal oly jókor induljon tovább, hogy a' jövö nyáron a' kirendelt helyre megérkezhessek. 's ott még télíg lakásra való deszkákpületeket készithessen. Mindenféle vetemény és gabona magokat 's a' elötte emi való gyökereket, mint, murtot, répát visznek magokkal,



olyant tudni illik, a' mi azon vidékeken megérik. Ezen tanya 20 Német mérföldekkel esik Quebecnél feljebb Északfele. Woshingtontól Napnyugotra pedig valami 400 Német mérföldekre.

### Spanyol Ország.

A' sárgahideg annyira elcsendesedett Radiksban, hogy Nov. 18-dikán 1205 betegek közül nem haltak - meg többen 19-nél; a' betegekről pedig azt tartották, hogy csak valami felerészint feküdtek a' sárgahidegben.

Annál nagyobbak voltak az Amerikai elpártolt tartományok ellen való készülétek. Generál Calderon, az Expeditzió' Fő vezére, ily buzdító Hirdetést intézett a' vezérlése alá tartozó kálonákhoz: —

„Amérika nem soká a' ti vitéz teiteik théatromává leszen, a' hol módok fog lenni arra, hogy azt a' vitézséget, melly a' Spanyolsergeknek mindenkor megkülönböztető ezimere volt, valamint, szintén a' Király és haza eránt való hűségteket is, kimutathassátok, 's a' többi.“ — Azt mondják, hogy 25,000 emberekből fog ezen expeditzió állani.

### Elegyes Dolgok.

*Szent Ilona* szigetéről Oktober 3-dikán indultak a' legújabb tudósítások. Az Olasz Orvos Doktor és Pap, kik a' Bonaparte' számára küldettettek, megérkeztek oda. Egyéb Ujság nem volt.

*Bolivárnak* nagyon kedvez Uj-Granadában a' szerentse. Az odavaló váro-

sok nagyobbadon hozzá pártoltak, 5000 Royalista katonákkal egygyütt. Ó most egyenesen Karthagenának vette útját, a' hol *Morillo* a' Spanyol Fő vezér tanyázik, 's már tsak 20 órányira van onnét.

Londonban Dec. 3-dikán nagy vendégséget adtak az odavaló' Radikálisok a' Cobbet tiszteletére. Hunt volt az Elölülő, és csupa vizet ittak, hogy a' kintstár' jövedelmit annyival is félege-sittsék.

### H í r a d á s.

Léva mezővárosa N. Bars varmegyében az Esterházy Herczegség ezen nevű Uradalmától az azon mezővárosban lévő nagy vendégfogadót a' hozzátartozó korésmával egygyütt árendába vévén, ezennel minden katonai és nemes rendű útasoknak hírül adja, hogy nemtsak hogy ez ezen fogadóházban régtől fogva uralkodó rendetlenségek már egészszen elhárítottak, hanem a' mi a' ételt és italt illeti is, ezen tekintetben, sőt minden egyéb tekintetben is jó szolgálatot találnak a' vendégek illendő árron. — Az utóbbi farsángtól tolfogva közönséges bálok is adattattak ugyan ezen vendégfogadóban, 's ezen tekintetben is mindenféle legjobb készülétek megtétettek 's a' Fogados ennekutanna semmit el nem fog mulatni, hogy egyéb jó készüllteken kívül világosítás és derék muzsikások által is, valamint télen által, úgy a' nyárrakra ferdés vegett itt által útozó 's ide megszálló] Uraságoknak az itt mulatást mennél kedvesebbé tehesse.

*Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —*

*Dec. 17-dikén 248 $\frac{3}{4}$  — 18-dikán 249 $\frac{1}{2}$  — 20-dikán 249 $\frac{1}{2}$  — forintot.*



# Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

## Magyar Ország.

A' M. Kurirnak egy érdemes Uri esmerösse, Magyar Országban egy his utat tévén ily theátrumi bétés tudósítást közölt véle: —

„Sept. 20 - dikán Szombathelyen lévén, ily nevű játékot láttam az ott mulatozó nemzeti szín játszó Társaság által Kilenyi Dávid Ur igazgatása alatt elő adatni: A' Templariusok, nagy szomorú játék öt felvonásban. Játszó személyek: Szép Filep Frantzia Király, Szent Péteri Uz. Blanka a' leánya, Deriné ifjú Asszony. Nogareth Wilhelm első Minister, Farkas Ur. Mathilde a' leánya, Etsedi Josefa. Nostodei a' Gárda Obers-tere, Nagy Ur. Walter a' Blanka nevelője, Bartza Ur. Molei Jakab a' Templariusok nagy mestere, Vásárhelyi Ur. Auvergne Guido, Udvar mester, Láng Ur. Párisi János Robert, ifjú Templarius, György Ur. Egy lélek, ifjú Lang Ur. Birák: — Ujvári, Zolnai, Sikoja, Lázár, 's Takáts Urak — több Templariusok. —

A' magyar színjátékról életemben mindig kevés dicséretre méltó dolgot hallván, ezen állítás mellett, hogy a' magyar se alakosnak, se vendégfogadosnak, se hohérnak nem való“ ehez képest nem kevés előítélettel jelentem meg a' játékszinben, hol is a' nézők sokaságán már előre is tsudálkoznom kellett, azonban tsak ugyan egészen mást találtam láttam és éreztem mikor az alakosokat játszani látván ékes szollásokat 's kedves hangú szavokat halhattam, mert valójában olly dicséretesen viselték magokat, hogy méltán megérdemlik, hogy még Bétsben is említést tegyek rólok; kiváltképpen pedig kijelelte magát a' játékban Vásárhelyi Ur a' Templariusok nagy mestere, ki olly tüzzel 's eleven méltó-

sággal tudta a' maga játékját elő adni, hogy minden egész meglepéssel jelenté viszonzott tapsolása által kellemes gyönyörködtetését; szint olly tüzzel 's ügyességgel játszott Etsedi Josefa is, és a' sziveket bájolván lágyító Deriné ifjú Asszony. Szent Péteri a' Királyok dölyfős kevélységet, és szokott de már későn történő magokba térését szép elevenességgel példásan adta elő. Farkas a' hamis lest ejtő Ministerek ravaszságait Etsedi Josefával együtt olly elevenen adták elő, hogy tsak nem zugolódás történt ez eránt, az igen érzékeny készületű nézők között. A' többi játszó személyekről halgatok, sajnálván, hogy sokról is úgy nem írhatok, mint a' felsőbbekről. De ne csüggedjünk el; az idő és gyakorlás, egygyütt, jó tanító mesterek.

\* \* \*

A' Budai Ujságban olvassuk, hogy a' Carolina nevű Mustra - gőzhajó, mellyel a' Dúnán való le 's fel evezésre *Bernhard Antal* Ur Felséges privilegiumot nyert, tavaly telet Tolnán áltöltvén, onnét azután *Essegh* ez vitetett, a' hol többféle próbatételeinek közép pontja leszen. A' Dráva vizéről a' Dunán Nov. 1 - ső napján felindulván, olly nagyságú hajót vontatott maga után, melynek terhe, a' hajót magát és a' reá rakatott épületre - való fát egygyüttvévén, törvényes becsü szerént 1881 mázsára tétethetik, 's ezzel legkissebb szerentsétlenség nélkül Nov. 5 - dikén *Mohács* hoz megérkezett, itt a' faholmit lerakta, 's a' helyett köszönet 's egyebet rakván fel, onnét ismét útnak indult, 's minekutánna a' késő idő miatt itt - ott némelly akadályokat szenvedett volna, végezetre December 5 - dikén Pestre szerentsésen felérkezett.